

ning med Hensyn til den store Forberedelsesexamen. Jeg tror ikke, at en Sammenjævnelse af disse to Examinere saa let lader sig gjøre, naar man vil tilfredsstille de Forordringer, der maa stilles, i Forhold til de Nødtigbeder, som den store Forberedelsesexamen medfører. I Forbindelse med Spørgsmaalet om Examinere ved de lærde Skoler vil jeg sige, at man tidligere havde det System, at Skolerne havde nogenlunde Frihed ved deres Undervisning. Det er det System, der gjorde sig gjældende, da man affastede examen artium. Jeg tror, det virkede ganske godt, men nu er man kommen mere og mere bort derfra. Jeg tror, at Skolen ved den nye Kontrol af de store Stabe, der hvert Aar sendes ud for at være tilstede ved Examen, mister den Frihed i Undervisningen, der skulde være Maalet, og den Frihed, man tidligere havde opnaaet, forsvinder aldeles; naar man i ethvert Fag skal have en fremmed Censor tilstede, der opgiver Spørgsmaalene, kan der ingen Forskjel være paa, om man bliver examineret af en Fremmed. Skjøndt jeg hylder fortrinsvis det tidligere System, vil jeg dog hellere have de tidligere Examenskommissioner end den Ordning, man nu er kommen ind paa ved den idelige Kontrolering, som i mange Henseender er generende for Læreren, og som har givet Anledning til forskjellig Utilfredshed, ikke mindst ved, at man har gjort Bemærkninger over deres Maade at examinere paa og lære paa, paa Tryk. Med Hensyn til den samme Examen er der den Indretning, at Alle, der ere underviste ad privat Bet, maa indstille sig ved en Skole. Men ingen privat Skole er forpligtet til at modtage flere end 6. Der hændes altsaa det Tilfælde, at de ulykkelige Dimissorer maa løbe om og tigge og bede de private Skolebestyrere om at tage imod Privatister, ja man har endogaa Exempler paa, at man har maattet sende dem til Roskilde, for at de kunde underkaste sig Examen. Dertil kommer, at de private Skolebestyrere have sat en temmelig høi Betaling for at modtage dem ved Examen, og det er for et ubemidlet ungt Menneske, der vil underkaste sig denne Examen, ikke nogen ringe Udgift at skulle betale en halvtredsindstyve Kr. Skulde det ikke være muligt, at der for disse Privatister fremtidig afholdtes en fælles Examen? De examineres dog af Fremmede, saa der faa af den Grund Intet være til Hinder derfor. Jeg tillader mig at henstille dette til den høitærede Kultusminister. I lige Maade er der to Examinere ved Universitetet, ved hvilke der ikke findes Censorer. Man har Censorer ved alle høiere Examinere og overalt ved Skolerne; men ved den lille Realexamen og den større Forberedelsesexamen, naar de afholdtes ved Universitetet, er der ingen Censorer. Jeg vil nødig komme ind paa en nærmere Omtale af disse Examinere ved Universitetet, men

jeg tror, at alene fra et formelt Lighedsstandpunkt, var det ønskeligt, om der ogsaa der blev ansat Censorer. Maa jeg kun gjøre endnu en Bemærkning, som jeg glemte før, til det erede Medlem for Veile Amts 3die Valgtreds (Th. Nielsen.) Naar han sagde, at man ikke lærte sit Modersmaal, fordi man lod være at skrive dansk Stil før den aller sidste Tid før Examen, saa finder det ikke Sted ved nogen Skole. Der er Eleven nødt til at skrive dansk Stil hele Skolen igjennem. Det finder ikke Sted ved nogen af de større Dimissionsanstalter (Afbrydelse af Th. Nielsen), ikke ved alle Skoler. (Th. Nielsen: Der er dog een Skole, hvor det finder Sted!) Det tør jeg aldeles bestemt benegte. Det vilde være en høist underlig Undervisningsplan, hvor ikke dansk Stil fandtes medoptagen. Det maa være en ganske enkelt Undtagelse, hvor en Privatist har unbladt at skrive dansk Stil, men det finder ikke Sted under almindelige Forhold. Med Hensyn til den latinske Stil er der et Punkt, hvor jeg ganske vist er uenig med den erede Minister. Jeg var Medlem af Udvalget angaaende Skolereformen, jeg tror endog saa, at jeg skrev den Minoritetsbetænkning, der blev Grundlag for den vedtagne Lov. Det var ganske vist vor Mening, at latinsk Stil som Examensfag skulde være affattet. Det blev den ogsaa ved den endelige Examen, men Meningen var, at den skulde affattes helt igjennem som Examensgjenstand. Nu er det ganske vist, at det at skrive latinsk Stil er et Middel for den daglige Undervisning i Latin; men jeg tror, at naar man gjør den latinske Stil til et særskilt Examensfag, bliver den et Maal og ikke et Middel, og der kommer derved Faktorer frem, som hæmme den øvrige Undervisning, og det saa meget mere, som man har optaget den Bestemmelse, at for den historisk-klassiske Retning vil en Karakter under Temmeliggøddet gjøre, at de falde fuldstændig igjennem. Jeg tror, at det er fuldstændig stridende mod Aanden i Loven.

Stürup: Det er blot en kort Bemærkning, jeg vil gjøre. Med Hensyn til, hvad den høitærede Krigsminister bemærkede forleden Dag angaaende Sygevæsenet, skal jeg blot tillade mig at sige, at derjom man i Anmærkningerne Tilleg A. Spalte 829—30 havde gjort en blot en lille Smule mere omstændelig Bemærkning med Hensyn til Udgifterne, vilde min Bemærkning ikke have fundet Sted. Rigeoverfor den høitærede Indenrigsminister skal jeg tillade mig at bemærke, at, naar han har fremhævet, at det Væsentlige er, at Jernbanerne besørge Posten paa en fyldestgjørende Maade, kan jeg ikke tiltræde denne Mening; jeg tror, at Trefvensen af Passagerer ved en Jernbane er fuldstændig ligesaa væsentlig som Posten, og navnlig i finantsiel Henseende endnu mere væsentlig.